

Buglyos szegfű

Gőr habszegfű

Rései pitypang

Rései szegfű

Homoki kikerics

Sziki kocsord

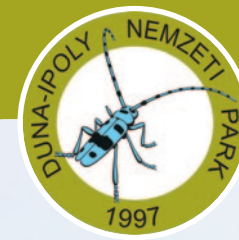
Kornistárnics

Réti ősziróza

Szürkés ördög szem

Cincér

Természetvédelem a gyepeken

25 éves a Tápió–Hajta
Vidéke Tájvédelmi Körzet

Gyepjáró: a nagykátai Nyík-rét
Tél a pusztán

tartalom

1

Cincér hírek

2

Jubileum

4

Adjuk vissza a vizet a tájnak!

5

Gyepjáró

6

Tél a pusztán

8

Fiatalok a természetvédelemért

9

Gyepkezelés

10

Önkéntesek a gyepeken

11

Terepjáró

12

Cincér Kázmér

KÖSZÖNTŐ

Kedves Olvasó!

Lapunk új számának központjában a gyepek állnak, amelyek természeti értékei sok szempontból egyedülállóak. A gyepek élőhelyekhez kötődő élőlények sokaságából is kiemelkednek a beporzásban részt vevő rovarok: a hazánkban mintegy hét-százra tehető vadon élő méhfajok nagy része is gyepterületeken él. A gyepek azonban nem csak biológiai sokféleségük miatt jelentősek. Amellett, hogy bűvő és találkozhelyet biztosítanak számos faj, így beporzók számára, fontos szerepet töltenek be a víz- és tápanyag-körforgalomban, az erózió elleni védelemben, szénraktározó képességük révén

az éghajlat szabályozásában. De meghatározó a szerepük a hagyományos gazdálkodási formák, így a legeltetési állattartás fennmaradásában is. Magyarországon azonban – hasonlóan az európai trendekhez – a gyepterületek drasztikus csökkenése figyelhető meg, dacára természetvédelmi jelentőségüknek. Igazgatóságunk sokat tesz a gyepek védelméért és élőviláguk fennmaradásáért. Bízom benne, hogy a jövőben Ön is más szemmel tekint majd ezekre az egyedülálló természeti kincsekre, és számíthatunk Önre is a védelmükben.

Füri András, igazgató

Kiadja: Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
Felelős kiadó: Füri András igazgató
Budapest, 2023
ISSN 2939-5402
Szerkesztő: Kővári Anita
Kiadvány szerkesztés, illusztrációk: Kiss Maja

Címlapon: Magyar szürkemarhák a Hajta-mocsár óparlagon
Fotók: DINPI archívum, Nhood Hungary
Nyomdai munkák: DUNA-MIX Kft.
Ingyenes terjesztésű kiadvány.

A lapszám megjelenését „A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával” című, LIFE17 IPE/HU/000018 azonosító számú LIFE IP GRASSLAND-HU pályázat és a MOL Nyrt. támogatta.

CINCÉR HÍREK

DICSŐSÉGFAL

2023-ban **Karléné Menráth Rékát**, a Pilisi Len Látogatóközpont környezeti nevelőjét tüntették ki az erdei iskola mozgalom elismerését jelentő Lehoczky János-díjjal. A Tájházsövetség idén színvonalas és példamutató munkájáért **Kormos Rebekát**, az Ócsai Tájház vezetőjét díjazta az Év tájházvezetője címmel. Az augusztus 20-i nemzeti ünnep alkalmából dr. Nagy István agrárminiszter Miniszteri Elismerő Oklevelet adományozott **Vrabély Panni** természetmegőrzési szakreferens részére, a természetmegőrzési, tájvédelmi tevékenységében hosszú ideje végzett magas szakmai színvonalú, elkötelezett munkájáért.

ERDÉLYI MADÁRGYŰRÜZÉS

„Testvérparkunkkal”, az erdélyi Békás szoros-Nagyhagymás Nemzeti Parkkal fenn tartott együttműködésünk keretében munkatársaink rendszeresen tartanak természetismereti foglalkozásokat, bemutatókat helyi iskolások számára. Kollégáink idén is részt vettek a szeptemberi Gyilkos-tavi madárgyűrűző táborban, amely sok környékbeli gyermeknek kínált egyedülálló alkalmat a madárvilággal való ismerkedésre.

EMLEKKÖVET KAPTAK A „MADÁRKAPITÁNYOK”

A természetvédelmi örök – a Duna-Ipoly és Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóságok által közösen megrendezett – 2023. évi országos szakmai találkozásának nyitóünnepségén Ürbő-pusztán emlékkövet avattak a természetvédelmi örök előfutárainak tekinthető „madárkapitányok” emlékére. A térségben az 1920-as évek elején a helyi csendőrök nevesített feladata lett a bóbicek és más földön fészkelő madarak fészkeinek és tojásainak védelme, amelyeket a helyiek válogatás nélkül gyűjtöttek és árusítottak a piacokon. A madártojások védelme a hazai természetvédelem fejlődésének fontos állomása volt.

SAS-HEGYI ÜNNEPEK

Szeptember 22-én hármas évfordulót ünnepeltünk a Sas-hegyen: 65 éves lett a Budai Sas-hegy Természetvédelmi Terület; 15 éve készült el a megújult látogatóközpont; a terület védelméért és értékeinek megismertetéséért különösen sokat tevő kiváló polgári természetőr kollégánk, Etter Dénes pedig idén töltötte be 80. születésnapját. Isten éltesse!

SEREGÉLYES TIBOR EMLÉKVERSENY

A főváros I., II., XI. és XII. kerületi önkormányzatainak támogatásával rendeztük meg a neves botanikus emléke előtt tisztelgő Seregélyes Tibor Emlékversenyt. A szeptember végi selejtezőn 20 középiskolás csapat mérte össze a Budai Sas-hegyen játékos és részben terepi feladatok megoldásával Budapest természeti értékeivel és természetvédelmi kihívásaival kapcsolatos tudását. A Szemlő-hegyi-barlangban és védőterületén megtartott döntő nyertese a Városmajori Gimnázium Vizkievicz Serege nevű csapata lett.

>>> További hírek: dunaipoly.hu <<<

25 ÉRDEKESSÉG A 25 ÉVES TÁPIÓ–HAJTA VIDÉKE TÁJVÉDELMI KÖRZETRŐL

• Az 1998-ban megalakult védett természeti terület a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság legfiatalabb Tájvédelmi Körzete.

• Az, hogy itt találkozik hazánk három nagy tájegysége (az Északi-középhegység, a Duna–Tisza köze és a Tiszán-túl), igen különleges élőhelyi változatosságot hoz létre.

• Területe nem éri el az 5 ezer hektárt, így országosan is a kisebb tájvédelmi körzetek közé tartozik.

• Pontosan egytucatnyi részterületből áll: a legnagyobb közel 1500 hektár (Hajta mente), míg a legkisebb mindössze 4 hektár (Gyulai-erdő) kiterjedésű.

• Szikes gyepek, nádas mocsarak, dombvidéki löszgyepek, árvalányhajás homokbuckák, láp- és mocsárrétek egymás mellett, egymás átmenetében helyezkednek el.

• A védett növényfajok száma eléri a nyolcvanat, a védett állatfajok száma meghaladja az ötszázat.

• A nagykátai Nyík-rét szikeseiből kiemelkedő löszgyepeiben olyan középhegységi fajok élnek, mint a **selymes peremizs**, a **nagy pacsirtafű** vagy a **hegyi homokhúr**.

• A 2022-ben megújult Famosi Madárvártán éves szinten több mint 5000 madarat gyűrűznek meg a szakemberek.

• Lassan már két évtizede, hogy a Tápió-vidéken elindult és azóta országos mozgalommá fejlődött a Látványos Gólyagyűrés, vagy más néven **GólyaRoadShow**.

• A húsz éve zajló farmosi békamentő akció keretében a sok ezer résztvevő eddig közel 400 ezer kételtű megmentésében segédkezett.

• Igazgatóságunk programnaptárjában az év első nagy rendezvénye mindig az április első hétvégéjén megrendezett Famosi Gólyaváró Családi Nap.

• A kiváló vízminőségű Felső-Tápió hazánk egyik utolsó olyan vízfolyása, amelynek medrét még ma is marhák járják, rágják.

• A Felső-Tápióban egymás közelében fordul elő az alföldi elterjedésű **lápi póc** és a hegy- és dombvidékekre jellemző **kövicsík**.

• A Tájvédelmi Körzet egyedülálló építészeti emléke a Gombai-patakon átívelő, kétlyukú, 1815-ben kőből épült **Török-híd**.

• A nagykátai Nyík-rét természetvédelmi kezelésében központi szerepet játszik igazgatóságunk 150 egyedből álló magyar szürkemarha-gulyája.

• Több új lepkefajt is itt írtak le a kutatók. Ilyen sok más mellett a **vérfű-fűrómoly**, amely a láprétek ritkasága.

• A Tájvédelmi Körzet vizes élőhelyeinek rekonstrukciója keretében igazgatóságunk eddig közel 20 helyen épített vízpótló műtárgyakat (zsilipeket, duzzasztókat, esésécsoökkentőket).

• Az eddig kihelyezett közel 200 mesterséges költőládának és fészektálcának köszönhetően megtízszereződött a szalakótaállomány, visszatértek a **kék vércsék**, és megjelentek a **kerecsensólymok**.

• A tápiógyörgyei Gulya-gyep a Tápió-vidék utolsó nyílt ártere, ahol a Tisza és a Zagyva áradása miatt kilépő Tápió több száz hektár területet tud elárasztani.

• A Tápió-vidék hazánk egyik tanösvényekkel legsűrűbben ellátott vidéke, a természetismereti, helytörténeti tanösvények száma eléri az egy tucatot.

• A természetvédelmi kezelés keretében az elmúlt két évtizedben közel 400 hektáron történt meg a szántóterületek visszagyepesítése.

• A Tápió-vidék leghosszabb tematikus túraútvonala, a Hajta Természetismereti Túra három tanösvényt fűz fel: a Nősirom, a Sóvirág és a Kékbegy tanösvényeket.

• A farmosi Nagy-nádasban előfordul a jégkorszaki maradványfajként nyilvántartott **elevenszülő gyík**.

• A Szentmártonkátá határában elterülő kicsiny Gyulai-erdőben még előfordul a **közönséges bükk**, az aljnövényzetben pedig az Alföldön szintén ritka **szagos müge**.

• A szakemberek szerint hazánk egyik **hódok** által leginkább átformált területe a Tápió-vidék, ahol a szárazodó tájban sok helyen csak a hódoknak köszönhető a víz megtartása.

Vidra Tamás, tájegységvezető

ADJUK VISSZA A VIZET A TÁJNAK!

Természetvédelmi vízgazdálkodás a Hajta-mocsárban

A Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program támogatásával 2016 és 2023 között nagyszabású infrastrukturális fejlesztéseket vitt végbe igazgatóságunk a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzettel szomszédos jászberényi Hajta-mocsár területén.

A beavatkozások célja a vizes élőhelyek rehabilitációja és a táj komplex fejlesztése volt. A Hajta menti vizes élőhelyek kiterjedése az 1960-as évek vízrendezési beavatkozásait követően ugyanis jelentősen lecsökkent. A patakot mély csatornába terelték, a környező nádasok és rétek kiszáradásnak indultak, a vízhez kötődő élőlények elterjedési területe pedig leszűkült.

A Tápió mente komplex élőhelyvédelmi infrastruktúra fejlesztése című, KEHOP-4.1.0-15-2016-00053 azonosító számú projekt részeként 20 ezer köbméternyi iszap kotrásával nyílt vizű élőhelyeket, tókarendszereket alakítottunk ki mintegy 2 hektáron. Új vízügyi műtárgyat létesítettünk a Hajta-patakon, amelynek segítségével vissza tudjuk vezetni a vizet a csatornából a több mint 200 hektár kiszáradó nádas, gyepek területre.

A tókarendszerek kialakításával célunk az éltető víz megtartása a tájban

A terület rehabilitációjának köszönhetően a vízimadarak és más vízhez kötődő védett fajok, így pl. a lápi szitakötő, a réti csík vagy a mocsári teknős állománya várhatóan növekedni fog. A projektnek köszönhetően javul a térség mikroklímája, és emelkedik a talajvízszint, ami kihat a környező mező- és erdőgazdasági területekre is. Az újonnan felépült madármegfigyelő torony pedig jó lehetőséget kínál a bíbicek, bakcsók, bölömbikák, nagy kócsagok és nyári ludak megfigyelésére.

További terveink között szerepel a Hajta vízrendszerének a Zagyva folyóból történő vízpótlása és az Öreg-Hajta újjáélesztése is. Ez egy körülbelül 15 kilométer hosszan kanyargó alföldi kisvízfolyás revitalizációját és a hozzá kapcsolódó, Jászberénytől Farnosig húzódó, az ember és a természet által harmóniában formált táj fenntartható fejlesztését jelentené.

dr. Koncz Péter, projektmenedzser
Németh András, természetvédelmi örkerület-vezető

Bíbicifióka

GYEPJÁRÓ

A nagykatái Nyík-rét

Virágpompás kaszálók, madaraktól hangos legelők, rejtelmes mocsarak együtt, egy helyen. Ez a Nyík-rét, amelynek nemcsak a neve ősi, hanem a növényzete is.

A Nagykátától keletre elterülő Nyík-rét neve a legendák szerint a magyar törzsszövetség egyik tagjára, a Nyék törzsig vezethető vissza. Hogy ennek mekkora a valóságtartalma, ma már nehéz ellenőrizni. Sokkal nagyobb tudással rendelkezünk ugyanakkor a terület növényvilágáról, amelynek gazdagsága az egész Kárpát-medencében is egyedülálló.

Az itt előforduló gyepek már sok-sok évszázada, sőt évezrede őrzik a növényritkaságokat. A terület legmélyebb pontjain elterülő nádas mocsarakat szikes rétek veszik körbe, míg a magasabb, szárazabb részeken cickórós, ürmös és padkás szikesek, síksági löszgyepek jellemzőek. Utóbbiak tavasszal az ezerszámra virító tavaszi héricsektől sárgállanak. Augusztustól pedig beköszönt az őszirozás ideje: a sziki és réti őszirozás többhektáros lilás mezőket alkot.

A természetvédelmi kezelésben központi szerepet játszik a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság magyar szürkemargulyája, amely 2001 óta járja, legeli a területet, fenntartva ezzel az értékes gyepeket.

Vidra Tamás, tájegységvezető

A mélyebb fekvésű szikes réteken május közepétől tízezerrel virágoznak a csodaszép fátyolos nőszirmok

Alföldi kuriózum a selymes peremizs

Lél a pusztán

A Felső-Tápió völgye

A Tápió–Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet egyik legsajátosabb, hosszan elnyúló részegysége a Felső-Tápió mentén

Tápiószecsőtől Tápiószentmártonig húzódik.

A kristálytisza vizű patak árterét borító mocsárréteket ligeterdők kísérik, míg messzebb meredek homokbuckák emelkednek.

Télen a táj látszólag kihalt.
Ha azonban elég szemfülesek vagyunk,
számos élőlényre bukkanhatunk.

Lessük meg őket!

A **mezei pockok** nem alszanak téli álmot, így ideális zsákmányt jelentenek az állandóan itt tartózkodó **egerészölyveknek**.

Felső-Tápió

● Tápiószecső

Tápiószecsői-halastó

A Tápió-vidék egyik legjelentősebb vizes élőhelye a Tápiószecsői-halastó, amelyet télen is rendszeresen felkeresnek a közelben már fészekrakáshoz készülődő **réti sasok**.

● Nagykátá

A patak középső szakaszát kísérő nyírdőben télen gyakran szemünk elé kerülnek az északi tájakról érkező **süvöltők**.

A patak felett cikázó **jégmadaraknak** nehéz dolguk van, hiszen a halak többsége az iszapban elvermelve várja a tavaszi enyhülést.

Az **ürge** szeptembertől április elejéig téli álmát alussza föld alatti járatrendszerében.

Enyhe ősz esetén, a homokbuckás területeken még novemberben is láthatunk fokozottan védett **homoki kikericsket**.

A télen is aktív **hódok** jelenlétére leggyakrabban a körberágott, kidöntött fák utalnak.

● Tápiószentmárton

FIATALOK A TERMÉSZETVÉDELEMÉRT

Interjú Szabó Máté ifjú kócsagőrrel

Idén már tizedik alkalommal hirdették meg az Ifjú Kócsagőr Programot, amely 18–24 év közötti fiatalok számára enged bepillantást a Természetvédelmi Őrszolgálat mindennapjaiba. A jelöltek egy-egy mentorral töltenek el tíz terepi napot, megismerve a szakma csínját-bínját, az őri munka kihívásait és szépségeit egyaránt. Szabó Mátéval, a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság területi döntőjének nyertesével Batki Dalma, az Ifjú Kócsagőr Program egykori döntőse beszélgett.

– Honnan hallottál az Ifjú Kócsagőr Programról?

– Facebook-reklámokban láttam. Rákerestem, hogy pontosan miről szól a program, olvastam az élménybeszámolókat, és nagyon megtetszett. Már az egyetemen elhatároztam, hogy szeretném kipróbálni. És most sikerült.

– Milyen volt mentoroddal, Mátéval a közös munka?

– Igazán inspiráló! Mátét már korábban ismertem a Ferencmajori Madárvártáról, nem volt teljesen idegen, de a programnak köszönhetően jobban meg tudtam ismerni. Nagyon jól kijöttünk, rengeteg érdekes dolgot tanulhattam tőle. Nem mellesleg ő is Ifjú Kócsagőrként kezdte a pályát.

– Miért ajánlanád a jelentkezést másoknak is a programra?

– Azért, hogy tapasztalják meg a gyakorlatban is, mit jelent természetvédelmi őrnek lenni, milyen a gyakorlati természetvédelem. De lehetőség van olyan helyekre is eljutni – fokozottan védett területekre például –, ahová csak nagyon kevesen juthatnak el.

– A későbbiekben akár természetvédelmi őrként is el tudnád képzelni magad?

– Igen, mindenképp a frontvonalban szeretnék lenni. Remélem egyszer majd sikerül is!

– Mi motivál a szakmában?

– Szeretném egy kicsit közelebb hozni az emberekhez a természetet, és megmutatni nekik olyan fajokat, amelyekkel nem találkozhatnak mindennap. A természetfotózással is ezt igyekszem elérni.

Szabó Máté ifjú kócsagőr Szabó Máté természetvédelmi őrrrel

A hálóban lévő madarakat óvatosan, de biztos kézzel szedi ki Máté

A „BAGOLY”, AMELY „VADKAPROT” ESZIK

Gyepkezelés a nagy szikibagoly élőhelyén

A Pest Vármegye keleti szélén folydogáló Hajta-patak mentén, Tóalmástól egészen Tápiószeléig értékes gyepeket találunk. Élővilágukból most egy igazi különlegességet veszünk közelebbről is szemügyre: a nagy szikibaglyot, a magyar puszták egyik legszebb lepkéjét.

Ha ősszel erre járunk, több helyen láthatjuk az ernyős-virágzatúak közé tartozó, akár két méter magasra is megnövő sziki kocsord alkotta „tengert”. A helyiek népiesen vadkapornak is hívják, hiszen nagyon hasonlít a kedvelt fűszernövényhez. Védett növényként a sziki kocsord már önmagában is értékes tagja a magyar flórának, de ami igazán különlegessé teszi, az egy gyönyörű éjjeli lepkefaj, a nagy szikibagoly, amelynek igencsak válogatós hernyói kizárólag sziki kocsordot fogyasztanak tápnövényként.

A nagy szikibagoly nagy termetű, gyönyörű színezetű, igen különleges életmenetű lepke. A faj rajzása október közepén éri el a csúcspontját. A kifejlett állatok egymás után bújnak elő a kocsord tövéből, majd felkúsznak a növény szárára, illetve virágzatára. Rövid pihenés után engedelmeskedve az őszi ösztönöknek szárnyra kelnek, miközben a hímek próbálják megkeresni a jóval nagyobb nőstényeket, s ha sikerrel járnak, akkor megtörténik a párzás.

Nagy szikibagoly A kocsordok között tömegesen virágzik a réti és aranyfürt őszirózsa

A nőstények a kocsordok között megbújó fűfélék leveleire rakják a petéiket. A tavaszi melegek hatására a petékből kicsiny, izgága hernyók kelnek ki, amelyek megkeresik a legközelebbi kocsordot, és rövidesen berágják magukat a szárába. Nyár elejére már egészen a gyökérig hatolnak. Szeptemberben aztán az immár nagyra nőtt hernyók bebábozódnak, majd egy októberi, ködös, párás éjjelen kibújnak bábjukból.

A lepke különleges életmenete miatt élőhelyeinek természetvédelmi kezelése nagy odafigyelést igényel. A lepkék sikeres szaporodásához szükség van füves részekre a kocsordok között, ezért a Nyík-réti kocsordosokat az Igazgatóság szürkemarha-gulyájával csak ősszel legeltetjük, akkor is csak nagyon enyhén. Ha szükséges, akkor a kocsordos foltok legfeljebb harmadán július közepe után végzünk gépi kaszálást. A vizsgálatok bizonyították, hogy ez optimális kezelés a faj szempontjából. Az eredmények azt mutatták, hogy az egyik, nyolc hektáros kocsordos állomány egy mintegy 7500 egyedet számláló szikibagoly-népességet tart fenn.

Vidra Tamás, tájegységvezető

MINDENKI TUD SEGÍTENI!

Önkéntesekkel a gyepek védelméért

A GRASSLAND-HU LIFE integrált projekt célja a gyepes élőhelyek és az ezekhez kötődő fajok természetvédelmi helyzetének javítása és hosszú távú megőrzése. A projektet igazgatóságunk nagyszámú önkéntes bevonásával valósítja meg: vállalásunk szerint a projekt futamideje alatt nem kevesebb, mint 90 önkéntes napon legalább 800 fő szeretnének bevonni a kapcsolódó feladatokba.

Önkénteseink a legkülönbébb természetvédelmi feladatokban vesznek részt, 10 éves kortól egészen 80 évesig. Nemcsak a természetvédelmi kezelői feladatainkban segítenek, de részt vesznek a fajvédelmi tevékenységekben, biotikai adatok gyűjtésében, a tanösvények karban tartásában, a természetvédelmi területek megtisztításában és számos további tevékenységben is.

A projekt első önkéntes akcióját 2021. szeptember 11-én szerveztük meg, amikor az önkéntesek az esztergomi projektterületünkön található tanösvény megújításában vettek részt. Azóta nagy utat tettünk meg: 2023. szeptember végén

Önkénteseink nemcsak inváziós növényfajoktól, hanem többszázezer hulladéktól is megtisztították a Visegrádi-öblöt

tartottuk meg a 21. önkéntes napunkat, mindeddig összesen 421 főt sikerült bevonni az aktív természetvédelmi munkába.

A projektben részt vevő önkéntesek közreműködésével többek között a Fóti Somlyó 4,5 hektáros, a Visegrádi-öböl 2 hektáros, a budakeszi Álomvölgynek pedig 1,5 hektáros területét sikerült megtisztítani a bozótosoktól és a lekaszált gallyaktól. Az önkéntesek ugyancsak nagy segítséget jelentettek a Famosi békaterelő-kerítés megépítésében, nagyban hozzájárulva ezzel a barna ásóbékák túléléséhez.

További információ igazgatóságunk önkéntes lehetőségeiről: dunaipoly.hu/hu/szolgalattas/onkentes-lehetosegek
Aktuális felhívásainkat közösségimédia-felületeinken is közzéteesszük: facebook.com/dunaipoly
instagram.com/dunaipoly

Major Borbála. projektmenedzser

A Pilisi Bioszféra Rezervátumban hetedig alkalommal megtartott látogatószám-lárlást közel 40 főből álló lelkes önkéntescsapat segítette

„TEREPJÁRÓ” – Két új tanösvény működési területünkön

MANÓKKAL A TÓ KÖRÜL Slötyi-kerülő tanösvény

A pilisszentiváni önkormányzat és a Pilisi Len Látogatóközpont csapatának együttműködésében készült el a pilisszentiváni Slötyi tavat megkerülő Slötyi-kerülő tanösvény. A tó és a tanösvény elsőre furcsán hangzó nevét az iszapot jelentő német „Schlamm” szó után kapta, ugyanis a település egykori barnaköszénbányájának felhagyott tűzveszélyes tároít az innen bányászott homokkal iszapolták be. A pilisszentiváni Csali Csárdától induló tanösvény játékos formában mutatja be a tó élővilágát és történetét. Kala-uzként a barátságos slötyimanók vezetnek végig a hat állomáson, amelyek interaktív információs táblákkal és játékokkal teszik érdekessé és élvezetessé a Slötyi felfedezését. A tanösvényen a Pilisi Len Látogatóközpont munkatársai szakvezetési foglalkozásokat tartanak, amelyhez izgalmas foglalkoztató füzet is készült.

Kisgyermekes családok számára kiváló hétvégi program, a tanösvény kerekesszékekkel és babakocsival is jól járható. Az információs táblákon elrejtettünk egy apró titkos játékot is. Ki lesz az első, aki megfejti?

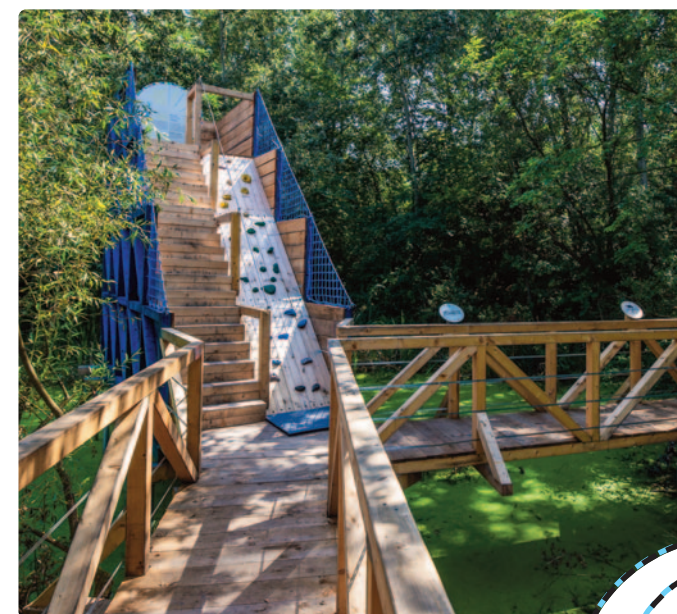
A táblákon szereplő fajok kiválóan megfigyelhetők a tanösvényről: hol egy mocsári teknős dugja ki a fejét a vízből, hol egy kockás sikló csusszan be a nádról a vízbe nagy csobbanással

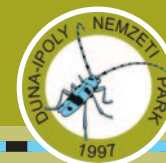
LEGYÉL TE IS „LÁPNOK”! Dunakeszi Teknős tanösvény

Jó tíz évvel ezelőtt heves viták övezték a dunakeszi tozegiap fennmaradását veszélyeztető áruházfelújítási terveket. A világ azóta sokat változott, a láp és természeti értékei felértékelődtek tulajdonosának szemében is, aki maga kezdeményezte a területen egy tanösvény létrehozását. A Dunakeszi Auchan Korzót üzemeltető Nhood Services Hungary Kft. igazgatóságunk szakértő közreműködését kérte, amelynek nyomán munkatársaink készítették el a közel 900 méteres nyomvonalú tanösvény megalapozó koncepciótervét. A tanösvény névadója a mocsári teknős, amely életmódjában szorosan kötődik a láphoz, tozásait a láp közvetlen környezetének homokos talaján rakja le. A lápos részekben, nádasokban és két tavacska mentén futó tanösvény hét állomásán játékos élményelemek és kilátóként funkcionáló pavilon is található. A Dunakeszi Auchan parkolójából megközelíthető tanösvény érdekessége, hogy ez az ország első olyan kereskedelmi központja, amely a vásárlóknak ilyen jellegű természeti attrakcióval szolgál.

A nagy részben pallósoron vezetett tanösvény témája a főváros körüli lápterületek – egyik szinte utolsóként fennmaradt – különleges élőhelyének és élővilágának bemutatása

Litkos írás

Fejtsd meg a titkosírást, hogy megkapd két, gyepekhez kötődő élőlény nevét!

A Á B C E É F G I J K L M N Ő P R S Ú Ű V Y Z

Élménygyűjtés a gyepeken

A gyepek első látásra nem tűnnek különösebben változatos vagy értékes területeknek, pedig páratlanul sokszínű élőhelyek! Éppolyan izgalmasak, mint az erdők vagy a vízpartok.

Keress alkalmat az ismerkedésre, és látogass meg egy gyepes területet! Tegyéi pipát ahhoz, amit sikerült kipróbálnod!

Nem egyetlen kirándulás alatt sikerül majd minden élményt „begyűjteni”, többször is magaddal viheted a listát.

- megfigyeltem egy „szitáló” vörös vércsét
- kamillát szagolgattam
- meghallgattam a pacsirta énekét
- mezei nyulat láttam
- meglestem egy ügyesen tornázó törpeegeret
- megfigyeltem egy „pockozó” gólyát
- gyűjtöttem egy kis kakukkfüvet, és megkóstoltam a teáját
- megcsodáltam a sziki őszirózsa szép lila virágait
- megnéztem egy legelésző szürkemarha-gulyát
- csatlakoztam egy hajnali madarásztúrához
- felismertem a téli pusztán a nyúl és a fácán nyomait
- láttam a fecskefarkú lepkét

BEMUTATÓHELYEK TANÖSVÉNYEK

1. **Hiúz Ház Erdi Iskola és Látogatóközpont**
Királyréti tanösvény
2624 Szokolya, Királyrét
☎ +36 27 585 625 vagy +36 30 238 0063,
kiralyret@dinpi.hu vagy hiuzhaz@dinpi.hu

2. **Pál-völgyi- és Mátyás-hegyi-barlang**
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.
☎ +36 1 325 9505, palvolgy@dinpi.hu

3. **Szemlő-hegyi-barlang és Kőpark tanösvény**
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.
☎ +36 1 325 6001, szemlohegy@dinpi.hu

4. **Budai Vár-barlang**
1014 Budapest, Szentháromság tér
☎ +36 30 153 0980, varbarlang@dinpi.hu

5. **Sas-hegyi Látogatóközpont és tanösvény**
1112 Budapest, Tájék u. 26.
☎ +36 30 408 4370,
sashegy@dinpi.hu

6. **Jókai-kert**
1121 Budapest, Költő u. 21.
☎ +36 30 663 4670, jokaikert@dinpi.hu

7. **Pilisi Len Látogatóközpont és Jági tanösvény**
2084 Pilisszentiván, Bányász u. 17.
☎ +36 30 5111 802, pilisilen@dinpi.hu

8. **Ócsai Tájháza és tanösvény a Turjánban**
2364 Ócsa, Dr. Békési P. A. u. 4-6.
☎ +36 30 494 3368,
ocsaitajhaz@dinpi.hu

9. **Dinnyési-fertő és Madárdal tanösvény**
☎ +36 30 663 4630, velence@dinpi.hu

10. **Kököröcsin Ház és Strázsa-hegyi tanösvény**
2509 Esztergom, Strázsa-hegy
☎ +36 30 663 4656, kokorcsinhaz@dinpi.hu

11. **Alcsúti Arborétum, Alcsútdoboz**

12. **Nagy-Szénás és Sisakvirág tanösvény**
Nagykovácsi

13. **Fóti-Somlyó tanösvény, Fóti**

14. **Selyem-réti tanösvény, Ócsa**

15. **Haraszt-hegyi tanösvény, Csákvár**

16. **Hajta-túra, Farnos, Tápiószentmárton**

17. **Apródok útja tanösvény, Drégelypalánk**

18. **Páskom legelő tanösvény, Dejtár**

19. **Kőpíte-túrakörök, Dunaalmás**

20. **Gubóvirág tanösvény, Budaörs**

21. **Gólyahír tanösvény, Tápióság**

22. **Farmosi Madárvárta, Farnos**

dunaipoly.hu

